

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

13 päivänä heinäkuuta 2000 *

Asiassa C-160/99,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja F. Benyon ja oikeudellisen yksikön virkamies B. Mongin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja saman osaston ulkoasiainsihteri D. Colas, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3577/92 (EYVL L 64, s. 7) mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt muuttamatta voimassa 11.5.1977 annetun Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentin kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvien yhteisön laivanvarustajien osalta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit L. Sevón, P. J. G. Kapteyn (esittelevä tuomari), P. Jann ja M. Wathelet,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.3.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

I - 6144

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.4.1999 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3577/92 (EYVL L 364, s. 7; jäljempänä asetus) mukaisia velvoitteita, koska se on pitänyt muuttamatta voimassa 11.5.1977 annetun Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentin kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvien yhteisön laivanvarustajien osalta.

2 Asetuksen 1 artiklan mukaan meriliikenteen palvelujen tarjoamisen vapautta jäsenvaltiossa (meriliikenteen kabotaasi) sovelletaan 1.1.1993 lähtien yhteisön laivanvarustajiin, jotka harjoittavat liikennettä jäsenvaltiossa rekisteröidyillä ja jäsenvaltion lipun alla purjehtivilla aluksilla, mukaan lukien Euros-rekisteriin rekisteröidyt alukset heti, kun neuvosto on hyväksynyt kyseisen rekisterin, jos ne täyttävät kaikki kyseisessä jäsenvaltiossa kabotaasiliikenteelle asetetut edellytykset.

3 Asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kuitenkaan seuraaviin meriliikenteen palveluihin, joita harjoitetaan Välimerellä ja Espanjan, Portugalin ja Ranskan rannikolla, ei väliaikaisesti sovelleta tätä asetusta:

— risteilypalvelut 1 päivään tammikuuta 1995 asti,

- strategisten tuotteiden (öljy, öljytuotteet ja juomavesi) kuljettaminen 1 päivään tammikuuta 1997 asti,

- bruttovetoisuudeltaan alle 650 tonnin aluksilla harjoitettava liikenne 1 päivään tammikuuta 1998 asti,

- säännöllinen matkustaja- ja lauttaliikenne 1 päivään tammikuuta 1999 asti.

2. Saarikabotaasiin Välimerellä ja kabotaasiin Kanarian, Azorien ja Madeiran saaristoissa, Ceutassa ja Melillassa, Ranskan Atlantin rannikolla sijaitsevilla saarilla ja Ranskan merentakaisilla alueilla ei kuitenkaan väliaikaisesti sovelleta tätä asetusta 1 päivään tammikuuta 1999 asti.

3. — — ”

- 4 Asetuksen 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kuultava komissiota ennen tämän asetuksen täytäntöönpanon edellyttämien lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten antamista. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista näin toteutetuista toimenpiteistä.

- 5 Asetus tuli voimaan 1.1.1993.

6 Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentissa säädetään, että vain Ranskan lipun alla purjehtivilla aluksilla on oikeus toteuttaa kuljetuksia Ranskan emämaan satamien välillä. Merenkulkuministeri voi kuitenkin antaa luvan ulkomaiselle alukselle tietyn kuljetuksen suorittamiseen.

7 Tätä pykälää koskevassa alaviitteessä ilmoitetaan seuraavaa:

”Ks. myös palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3577/92.”

8 Ranskan tullikoodeksin 258 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Ainoastaan Ranskan lipun alla purjehtivat alukset saavat suorittaa myös seuraavia kuljetuksia:

a) Ranskan saman merentakaisen departementin satamien välillä;

b) Guadeloupen, Guayanän ja Martiniquen departementtien satamien välillä.

2. Merenkulkuministerin päätöksellä, sen jälkeen kun talousarviosta vastuussa oleva ministeri on antanut lausuntonsa, voidaan varata oikeus suorittaa tiettyjen tavaroiden kuljetukset ainoastaan ranskalaisille aluksille

- a) Ranskan merentakaisten departementtien satamien ja Ranskan emämaan satamien välillä;

- b) Réunionin ja Ranskan muiden merentakaisten departementtien satamien välillä.

3. Tämän pykälän 1 ja 2 momentin säännöksistä voidaan poiketa paikallisten merirekisteriviranomaisten päätöksellä.”

- 9 Ranskan tullikoodeksin 259 §:n 1 momentissa säädetään, että poikkeustilanteissa, joiden seurauksena Ranskan lipun alla purjehtiville aluksille varatut meriyhteydet katkeavat väliaikaisesti, hallitus voi ministerineuvostossa annetulla asetuksella keskeyttää edellä olevan 257 §:n soveltamisen niin kauan kuin nämä yhteydet ovat poikki.

- 10 Komissio muistutti 4.8.1994 Ranskan hallitusta asetuksen 9 artiklan mukaisista velvoitteista. Komissio pyysi myös ilmoittamaan sille ennen elokuun 1994 loppua Ranskassa voimassa olevan, meriliikenteen kabotaasia koskevan lainsäädännön

ja kaikki uudet, asetuksen voimaantulon jälkeen annettujen lakien säännökset tai hallinnolliset määräykset.

- 11 Ranskan viranomaiset vastasivat 29.9.1994 päivätyllä kirjeellä, ettei mitään uutta lakia, asetusta tai hallinnollista määräystä ollut annettu kyseisen asetuksen soveltamiseksi.
- 12 Komissio katsoi Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentin olevan asetuksen 1 artiklan säännösten vastainen ja lähetti 14.2.1996 Ranskan hallitukselle virallisen huomautuksen, jossa se kehotti Ranskan hallitusta korjaamaan tämän tilanteen.
- 13 Koska komissio ei saanut vastausta viralliseen huomautukseen siinä asetetussa määräajassa, komissio osoitti Ranskalle 25.4.1997 virallisen lausunnon ja kehotti Ranskaa noudattamaan virallista lausuntoa kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksi antamisesta.
- 14 Vastauksena perusteltuun lausuntoon Ranskan viranomaiset antoivat komissiolle tiedoksi 25.6.1997 lakiluonnoksen Ranskan tullikoodeksin 257—259 §:n muuttamisesta. Ne pysyivät komission lausuntoa ennen lainmuutoksen antamista mainitsematta kuitenkaan päivämäärää, jolloin tämä lakiesitys voisi tulla voimaan.
- 15 Komissio pyysi 17.10.1997 päivätyssä kirjeessään Ranskan viranomaisilta lakiluonnoksen 258 ja 259 §:n osalta selvennystä ja ehdotti 258 §:n 3 momentin sanamuodon muuttamista. Ranskan viranomaiset ilmoittivat 6.6.1998 komissiolle, että ne hyväksyivät tämän ehdotuksen. Ne eivät sitä vastoin antaneet komission pyytämää 259 §:ää koskevaa selvennystä. Komissio toisti 11.8.1998 selvennystä koskevan pyyntönsä. Ranskan viranomaiset hyväksyivät 15.9.1998

päivätyssä vastauksessaan ehdotetun muutoksen ja ilmoittivat pyrkivänsä toteuttamaan erittäin nopeasti lainsäädännölliset muutokset esittämättä aikataulua koskevia yksityiskohtia.

- 16 Ranskan viranomaiset esittivät 16.2.1999 päivätyllä kirjeellä komissiolle Ranskan tullikoodeksin 257—259 §:n muuttamisesta uuden lakiluonnoksen, jossa otettiin huomioon tehdyt ehdotukset siten, että näistä pykälistä tulisi yhdenmukaisia asetuksen kanssa. Kirjeessä täsmennettiin, että Ranskan viranomaiset aikoivat ehdottaa parlamentille, että tämä hyväksyisi lakiesityksen, jolla laki saatettaisiin yhdenmukaiseksi yhteisön oikeuden kanssa ja jolla yhdistettäisiin kaikki vireillä olevat lakiesitykset. Mitään lakiesitystä koskevaa aikataulua ei kuitenkaan esitetty.
- 17 Ranskan viranomaiset antoivat 13.4.1999 päivätyllä telekopiolla tiedoksi lakiesityksen uuden version, joka oli samanlainen kuin edellinen lakiesitys, lukuun ottamatta viittausta Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen allekirjoittaneissa valtioissa rekisteröityihin aluksiin. Tässä telekopiossa ilmoitettiin ilman muita täsmennyksiä, että tämä teksti esitettäisiin parlamentille heinäkuun 1999 aikana.
- 18 Komissio päätti näin ollen nostaa tämän kanteen.
- 19 Komissio väitti, että Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentti on selvästi asetuksen 1 artiklan 1 kohdan vastainen, koska siinä varattiin kabotaasi (kuljetus Ranskan emämaan satamien välillä) ainoastaan kotimaan lipun alla purjehtiville aluksille.
- 20 Ranskan tasavalta ei kiistä sitä, ettei kyseisen pykälän nykyinen sanamuoto ole asetuksen mukainen ja ettei lainmuutosesityksestä ollut vielä äänestetty. Se

väittää kuitenkin toteuttaneensa kaksi toimenpidettä varmistaakseen väliaikaisesti yhteisön lainsäädännön soveltamisen odotettaessa valmisteilla olevaa lainmuutosta. Kyseessä on yleiskirje, jossa toistetaan direktiivin sisältö (19.3.1993 päivätty yleiskirje nro 93-S-030, Bulletin officiel des douanes nro 1139, 19.3.1993, jäljempänä yleiskirje) ja Ranskan tullikoodeksissa oleva alaviite.

- 21 Tältä osin on syytä todeta, että nämä kaksi toimenpidettä eivät voi poistaa sitä seikkaa, että jäsenvaltio on jättänyt noudattamatta jäsenyyssvelvoitteitaan, kun se ei ole muuttanut tullikoodeksiaan direktiivin mukaiseksi.
- 22 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, kun jäsenvaltion lainsäädännössä pidetään muuttamatta voimassa yhteisön oikeuden vastainen säännös, saadaan silloinkin kun kyseessä oleva yhteisön oikeuden säännös on jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksessä välittömästi sovellettava, aikaan epäselvä tosiasiallinen tilanne, jossa asianomaiset oikeussubjektit ovat epävarmoja siitä, mitkä ovat niiden mahdollisuudet vedota yhteisön oikeuteen; tällainen säännösten voimassa pitäminen merkitsee siten sitä, että kyseinen jäsenvaltio rikkoo perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan (ks. erityisesti asia 74/86, komissio v. Saksa, tuomio 26.4.1988, Kok. 1988, s. 2139, 10 kohta).
- 23 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi muistuttanut useita kertoja siitä, että kansallisen lainsäädännön yhteensoveltumattomuus yhteisön oikeuden kanssa voidaan lopullisesti poistaa vain sellaisilla kansallisilla pakottavilla oikeussäännöillä, joilla on sama oikeudellinen merkitys kuin niillä oikeussäännöillä, joita on muutettava (ks. erityisesti asia 168/85, komissio v. Italia, tuomio 15.10.1986, Kok. 1986, s. 2945, 13 kohta). Yleiskirjettä tai pelkkää säädöksen alaviitteessä olevaa viittausta asetukseen ei voida katsoa tällaisiksi oikeussäännöiksi.

- 24 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut edellä mainitun asetuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt muuttamatta Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentin asetuksen 1 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvien yhteisön laivanvarustajien osalta.

Oikeudenkäyntikulut

- 25 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Ranskan tasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Ranskan tasavalta ei ole noudattanut palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta meriliikenteeseen jäsenvaltioissa (meriliikenteen

kabotaasi) 7 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3577/92 mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt muuttamatta voimassa 11.5.1977 annetun Ranskan tullikoodeksin 257 §:n 1 momentin kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvien yhteisön laivanvarustajien osalta.

2) Ranskan tasavalta veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Edward

Sevón

Kapteyn

Jann

Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä heinäkuuta 2000.

R. Grass

D. A. O. Edward

kirjaaja

viidennen jaoston puheenjohtaja